

SĂRBĂTORIREA LUI ȘTEFAN LUCHIAN LA MUZEUL DE ARTĂ AL R.S. ROMÂNIA

În luna decembrie 1968, la împlinirea unui vîsc de la nașterea lui Ștefan Luchian, Muzeul de artă al R. S. România a dedicat memorial marelui artist o săptămână de manifestări omagiale, care au fost incluse în planul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă privitor la această sărbătorire.

Astfel, la 12 decembrie, s-a deschis expoziția comemorativă «Peisajul și compoziția de plein-air în opera lui St. Luchian», organizată în cadrul Galeriei Naționale. Selectia de 46 uleiuri și 60 lucrări de grafică, provenite din colecții de stat și particulare, a pus în valoare contribuția hotăritoare a lui Luchian la fundațarea concepției moderne în pictura românească.

Un simpozion dedicat personalității artistului a avut loc în seara zilei de 17 decembrie la Sala mică a Palatului R. S. România, intrunând atâturi de criticii de artă Mircea Popescu, Octavian Barbosa, Adrian Petringenaru și Iulian Mereuță pe M. H. Maxy, directorul Muzeului de Artă și pe scriitorii Nina Cassian, Radu Boureanu, Vlăduț Birna și Paul Anghel, care au dat către unor pagini ce le-au fost inspirate de creația «zugravului».

În zilele de 18, 19 și 20 decembrie, sala expoziției comemorative St. Luchian a găzduit alte manifestări organizate, ca și precedenta, de către Secția de popularizare, studii și documentare a Muzeului de Artă; o rodică discuție în jurul unei «mese rotunde» între muzeografi și colecționari, printre care vechi prieteni și colaboratori ai muzeului nostru cu: acad. Mitu Dumitrescu, dr. Mircea Petrescu, dr. St. Jians, Oct. Popescu și precum și două întâlniri între artiștii plastici Virgil Almășanu, Camilien Demetrescu, Ion Sălișteanu, Adina Nanu, Anastase Anastasiu și Grigore Vasile cu reprezentanți ai tineretului universitar și școlar din capitală.

Discuțiile animate, conduse de M. H. Maxy, s-au bucurat și de participarea pictorilor Laura Cocea, una din nepoatele lui Luchian, care a contribuit prin evocații sale la conturarea impresiunilor în care au fost create unele din operele expuse.

Tinerii prezenți în număr de peste 300 și-au manifestat prin cuvintul lor interesul viaței pictorului noului adus de St. Luchian în pictura românească.

MARCELA ȘANDULESCU

„PAGINI DE ARTĂ INCHINATE TRANSILVANIEI”

În decembrie 1968 s-a deschis la Muzeul de artă al R. S. România expoziția „Pagini de artă inchinate Transilvaniei”, manifestare majoră în cadrul sărbătoririi semicentenarului unitării Transilvaniei cu România. Organizată în două mari săli de la parter, expoziția a înfățișat, prin numeroasele și variatele expozite (icoane, ferecături de cărti, anafornite, cădelnițe etc.), multe inedite, pe de o parte aspecte din legăturile culturale permanente de-a lungul vîacurilor între Transilvania, Tara Românească și Moldova, iar pe de altă parte, influențele și intrepătrunderile din creația artistică a acestora.

În prima sală sunt prezentate lucrări de artă veche românească, realizări ale meșterilor transilvăneni datând din secolele XIV—XIX. Atraz aici în mod deosebit prin calitatea și ineditul lor, icoanele maramureșene, dintre care relevam pe cea reprezentând „Întinsinarea Domnului” (1779) executată pe spatele unei icoane moldovenești din secolele XVI—XVII și icoana triptică provenită din biserică satului Mănăstireni, pictată în secolele XVI—XVII. De asemenei trebuie relevate și valoroasele sculpturi maramureșene care dovedesc un dezvoltat simt artistic din partea meșterilor populari care le-au cioplit.

Sala următoare prezintă cronologic, pe etape, picturi și sculpturi din secolele XIX—XX. Pe primele panouri sînt expuse picturi realizate în primele decenii ale secolului al XIX-lea de artiști munteni, moldoveni și transilvăneni care înfățișează scene ilustrând evenimente din istoria poporului român, ca Uciderea lui Mihai Viteazul, de Constantin Lecca, precum și portrete de revoluționari și oameni de știință și cultură care au luptat sau militat pentru libertate și unitate: Portretul lui N. Bălcescu de Gh. Tattarescu, Portretul lui Avram Iancu de C. D. Rosenthal, Cerna-Voda de C. P. de Szathmary, Mihail Kogălniceanu de Mihail Dan, August Treboniu Lauria și Sava Hențiu și.

În continuare atraz atenția îndeosebi tablourile semnate de nume foarte cunoscute ca N. Tonitza, I. Iser, St. Dimitrescu, Cornel Medrea și, care înfățișează chipuri și aspecte din timpul primului război mondial.

Cea de a doua parte a sălii cuprinde picturi și sculpturi realizate după primul război mondial și care oglindesc frumusețile Transilvaniei precum și viața

și obiceiurile oamenilor de aici.

Încheierea trebuie să relevăm strădania muzeografilor organizatori ai acestei expoziții care au reușit să creeze o atmosferă și un cadru ambient mai propice, prezentind icoanele pe un fond verde, decit folosind expunerea obișnuită pe fond neutru.

SERGIU CHIRTOACĂ

O INITIATIVĂ VALOROASĂ

Cu prilejul celui de-al III-lea Simpozion de ocrotirea naturii, al jăilor socialiste, cu tema «Recreația și turismul în parcurile naționale și rezervațiile analoage» organizat de C.M.N. la Cluj, spre sfîrșitul anului 1968, manifestare de prestigiu cu participare internațională, s-a organizat din inițiativa secției de științele naturii a Muzeului din Deva, expoziția temporară «Rezervațiile naturale din județul Hunedoara».

Expoziția cuprinde 7 panouri, care prezintă cîteva din rezervațiile naturale din județul Hunedoara, precum și unele elemente ocrotite din cadrul acestor rezervați sau elemente de floră și faună caracteristice lor.

Primul panou — introductiv — prezintă harta județului Hunedoara, pe care sunt marcate rezervațiile naturale, precum și un citat din lucrarea «Ardealul» de Nicolae Bălcescu.

Al doilea panou prezintă Arborescul Simeria și pădurea Bejan, cu imagini din aceste rezervați, precum și două texte explicative.

Cel de-al treilea panou cuprinde imagini, una reprezentând Dealul Cetății Deva, iar cealaltă Bulzul calcaros al Vilcanului. Sunt expuse, de asemenea, în cutii incluse în panou, vîpera cu corn (Vipera ammodytes), existentă pe dealul Cetății Deva, precum și fosile de moluște (lamelli-brachiate și gasteropode) din Rezervația de la Lăpușnic. Fotografie și obiectele expuse sunt însoțite de texte.

Panoul al patrulea cuprinde imagini foto din peșterile Ohaba-Ponor și Tecuri și în acest panou, într-o casetă, este expus craniul ursului de peșteră (Ursus spelaeus).

Panoul cincîi cuprinde harta Parcului Național Retezat, cu răspîndirea populării de capră neagră, precum și cîteva fotografii cu lacuri alpine din Retezat.

Al săselea panou, în cîteva fotografii color (de asemenea toate imaginile foto sunt color), prezintă cîteva plante și animale ocrotite existente în rezervații naturale

din jud. Hunedoara, ca floarea de colț (Leontopodium alpinum), capra neagră (Rupicapra rupicapra), papucul doamnei (Cypripedium calceolus) și zimbrul (Bison bonasus), de curând achitmat la noi.

Ultimul panou, al săptămâni, cuprinde cîteva imagini din Parcul Național Retezat și un text sugestiv care îndeamnă vizitatorul la cunoașterea patriei, a frumuseților sale naturale și la ocrotirea naturii ei.

Desigur, o asemenea expoziție nu poate avea pretensiile trătrăii exhaustive a unei probleme, ea este însă o sinteză a temelii prezentate, glindită și expusă științific și cu mijloace muzeale. Ea are menirea de a face cunoscute vizitorului unele din ideile de bază ale subiectului propus, de a trezi interesul pentru cunoașterea lor mai temeinică, de a instrui și a educa publicul, în scopul de a-l determina să conserve, să ocrotescă elementele de faună și floră rare, rezervațiile și peisajele naturale puse toate sub obâlduirea legii.

Deoarece socotim această expoziție ca și interesantă și valoroasă realizare, vom încerca să arătăm pe scurt etapele pregătirii ei și cîteva din condițiile de care s-a ținut seama pentru a-i asigura reușita. De asemenea, am dorit să atragem atenția specialiștilor noștri din muzeu asupra acestei intereseante și eficiente forme de activitate muzeală — expoziția temporară — pe care unii fel că au uitat-o (din comoditate sau din lipsă de apreciere reală a ei) fie că nu-i asigură importanța cunență sau o consideră o formă aridă, anotă, simplă expunere de fotografii sau grafice. Trebuie să arătăm că expozițiile temporare sunt un mijloc de valorificare a patrimoniului muzeal, a colecțiilor muzeelor noastre de științe naturale care nu pot fi suficient cunoscute de public, numai prin expoziția permanentă, care ori cit n-am dorit-o râmîne totuși «înghețată» și bună perioada de timp după organizare, iar completările și înnoiriile sunt destul de greu de facut. Expozițiile temporare pot și trebuie să transforme activitatea specialiștilor din muzeu într-o muncă vei, interesantă, atractivă, iar instituțiile muzeale în organisme vii, în continuă schimbare, transformare, înipoare.

In perioada premergătoare organizărilor propriu-zise a expoziției de care ne ocupăm s-a întocmit o serioasă documentație de teren (studii, observații, fotografii și diazoxytive) în scopul alcătuirii tematici științifice, după care a urmat munca de selectare cu discernămînt a ceea ce era specific zonei respective.

Se relevă o preocupare serioasă pentru prezentarea științifică a tuturor ideilor tematici. Trebuie remarcată grijă lăudabilă pentru prezentarea acestora într-o formă estetică fără a neglija principiile de prezentare muzeografică. Ima-

ginile fotografice color reușite, grafica îngrădită și sobră, forma și decorația panourilor (aceasta din urmă cam încărcată), fac din expoziția temporară a Secției de științe naturale a Muzeului din Deva, un mijloc instructiv-educativ eficient.

Dar ceea ce caracterizează această expoziție este prezența materialului original, după cum se văzut, inclus în mici casețe pe panouri. Soluția răspunde și unor cerințe de ordin științifico-muzeografic, dar și unor cerințe de ordin estetic. Desigur, nu pot fi introduse în asemenea casețe decât obiecte muzeale mai mici, unele plante, nevertebrate, vertebrate inferioare, păsări mici, micro-mamifere, material geologic și paleontologic.

Este important, de asemenea, să amintim că prin grila colecției de naturaliști de la muzeul din Deva s-a tipărit și un pliant cu aceeași temă, acțiune la fel de valoroasă ca și organizarea expoziției însăși.

Demn de retinut este faptul că panourile sunt astfel construite, încât fotografii pot fi oricind înlocuite, deci pot fi folosite și pentru alte expoziții temporare, ba mai mult chiar, ele pot fi incluse în expoziția de bază a secției de științe naturale a Muzeului din Deva, pentru prezentarea temelor de ocrotirea naturii. Este o soluție ratională și economică.

MARIA IACOB

EXPOZITIA DE ARTĂ POPULARĂ NORVEGIANĂ

La începutul lunii decembrie 1968 s-a deschis în capitală, sub auspiciile C.S.C.A., o expoziție de artă populară norvegiană.

O selecție riguroasă a permis specialiștilor Muzeului etnografic din Bergen să ne trimînă o colecție importantă de piese de port, țesături de lină, mobilier, obiecte de lemn, ceramică, piese de harnascament, impletituri de păie și niuie, apartinând secolelor XVIII-XIX.

Materialul prezentat a trezit un viu interes publicului larg și mai ales etnografilor, care au avut astfel ocazia rară de a se familiariza cu o parte din valoarea artă scandinavă.

Situația în extremitatea vestică a peninsulei scandinave, Norvegia sau «Drumul nordic» a cunoscut o perioadă de apogeu în evul mediu, cind din punct de vedere politic, economic și cultural, tara a trecut într-o epocă de prosperitate. Spre sfîrșitul sec. al XIV-lea, o dată cu pierderea independenței politice se rezinează și stagnarea în dezvoltarea artistică. Artă populară a căpătat o amprentă provincială, iar centrele rurale, izolate prin configurația geografică au sfîrșit prin a avea trăsături distinctive de la o zonă la altă; astăzi se explică de ce cultura medievală a supra-

vietuit în unele așezări 2-3 secole mai mult decât în centrul Europei.

Cu toate acestea, dezvoltarea artistică a acestui țară nu a rămas în sfara sferelor de influențe europene. Creatorul popular s-a dovedit sensibil la elementele Renașterii tîrziu sau ale barocului, ale stilului rocoș sau empiric, pe care le-a prelucrat și adaptat concepțiilor predominante din fiecare comunitate șîrhanească. Nu trebuie să pierdem din vedere nici procesul invers: existenta unor elemente de decor pe țesăturile și obiectele de lemn din partea centrală, estică și nordestică a Europei, care prezintă similitudini cu arta populară nordică.

Arta populară norvegiană se manifestă în modul cel mai caracteristic în prelucrarea lemnului, pictură și tessitura. Prelucrarea lemnului și pictura su stîns un nivel remar-

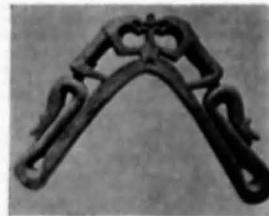

Fig. 1. Piesă superioară de harnajamen

Fig. 2. Vas de bere.

cabil în secolele XVIII și XIX cu deosebire în sudul și estul țării, în zonele Telemark, Hallingdal și Setesdal; aici s-au născut și au lucrat meșteri populari talentati, considerați pe drept cuvînt ca fondatori ai unor adevărate școli de picturi, ca Kittel Rygg (sfîrșitul sec. al XVIII-lea), Herbrand Sata (1753-1830) — creatori ai stilului Hallingdal, ca Thomas Blik (sfîrșitul sec. al XVII-lea) și Ola Hansson (sfîrșitul sec. al XVIII-lea) — în Telemark, sau vestitul pictor Niklaus Buine (1789-1852), care a pictat în Fyresdal stringînd în jurul său un mare număr de elevi¹.

Secoile XVIII și XIX marchează pentru Norvegia etapa

¹ L'art populaire norvégien, Edition des deux mondes, pag. 11, 13.